

Avdelningen för juridik
Pål Resare

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Behöriga myndigheter enligt EU:s förordning om en gemensam digital ingång

Sammanfattning

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) stöder inte utredningens förslag, att inte längre i svensk författning peka ut behöriga myndigheter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 (SDG-förordningen).

Förslaget torde innebära att varje myndighet, såväl statliga som kommunala och regionala, själva behöver analysera och besluta vilka delar av deras verksamhet som är sådan att SDG-förordningen blir tillämplig.

Allmänna synpunkter

SKR anser att förslaget inte underlättar en sammanhållen digitalisering av det offentliga Sverige och att det riskerar att kraftigt öka kostnaderna för genomförandet av SDG-förordningen. Detta har bland annat tydliggjorts i Tillväxtverkets rapport "Förstudie om centrala digitala tjänster för kommunala förfaranden inom SDG".

SKR ifrågasätter om SDG-förordningen är rätt tolkad om den anses innebära att varje kommunal eller regionala myndighet som använder digitala kanaler för att kommunicera med medlemmar företag eller organisationer, kan anses vara en behörig myndighet i SDG-förordningens mening. Förslaget i utredningen skapar enligt SKR en otydlighet då utpekandet av sektorsmyndigheterna som behöriga myndigheter försvinner helt och det bidrar till en osäkerhet inte minst bland de kommunala och regionala myndigheterna.

SKR noterar att utredningen i avsnitt 3 på sidan 8 skriver att varje medlemsstat organisatoriskt ser till att förordningens krav följs. Vilka nationella aktörer som ska ansvara för att vissa skyldigheter uppfylls, överlämnas däremot i viss utsträckning till respektive medlemsstat att bestämma.

SKR konstaterar att enligt kommunallagen får kommuner och regioner själva bara ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar. Ett av syftena med SGD-förordningen (artikel 1) är användning i gränsöverskridande situationer och genomförandet av engångsprincipen i samband med de förfaranden som anges i bilaga II till denna förordning och de förfaranden som föreskrivs i direktiven 2005/36/EG, 2006/123/EG, 2014/24/EU och 2014/25/EU.

SKR ifrågasätter därför om de aktuella gränsöverskridande förfaranden verkligen är sådana angelägenheter som kommuner och regioner enligt 2 kap. 2 § kommunallagen (2017:725) får ha hand om.

SKR anser att det huvudsakligen är ett statligt ansvar att förverkliga SDG-förordningens krav även om utpekandet av behöriga myndigheter tas bort från regeringens förordning. Förslaget underlättar inte framtagandet av sammanhållna digitala lösningar som uppfyller SDG-förordningens krav i Sverige.

SKR anser vidare att det finns en grundläggande oklarhet i vad som avses med orden specifikt ansvar i definitionen av begreppet behörig myndighet. Enligt definitionen av ”behörig myndighet” i SDG-förordningen (artikel 3.4) är det en sådan aktör, en myndighet, som har ett specifikt ansvar när det gäller den information och de förfaranden som anges i SDG-förordningen. Det saknas dock vägledning av vad orden ”specifikt ansvar” exakt avser.

Utredningen föreslår att ta bort det utpekade ansvaret och överlåta åt statliga eller kommunala myndigheter att själva avgöra om de är en behörig myndighet med ansvar för att förverkliga/införliva SDG-förordningen. Enligt SKR innebär detta osäkerhet kring ansvar och skapar ytterligare svårigheter att åstadkomma nödvändiga effektiviseringsvinster i hela samhället och inte minst för kommunernas digitaliseringsarbete. En förutsättning för digitalisering är tydlighet och långsiktighet i ansvar och åtaganden. Detta förslag går i helt motsatt riktning

SKRs erfarenhet från tidigare digitaliseringsprojekt utan tydligt ägande, som till exempel projektet Serverat, är att dessa har haft problem med förvaltning av de framtagna e-tjänsterna (förfaranden) och att detta ofta har berott på just ansvarsfrågan.

SKR befarar att tillämpningen av förordningen nu riskerar att bli spretig och onödigt kostsam för alla de behöriga myndigheterna och anser att den nationella samordnarens, Myndigheten för digital förvaltning (Digg), uppdrag behöver fördjupas så att de offentliga aktörer som berörs av SDG-

förordningen kan få ett ännu tydligare stöd vid genomförandet av förordningen.

För SKR:s medlemmar torde utformningen av SDG-förordningen trots allt innebära att många av bestämmelserna i förordningen riktar sig till medlemsstaten och inte (endast) till en specifik myndighet (exempel kommun eller region). Detta innebär att det i Sverige, enligt SKR:s uppfattning, inte finns en myndighet på kommunal nivå som ensam ansvarar för en typ av ärenden och därmed i egenskap av "behörig myndighet" själv kan uppfylla de villkor som anges i SDG-förordningen.

Förbundet anser vidare att det kan övervägas, med tanke på förslaget, om Digg även bör ges föreskriftsrätt för att SDG-förordningen ska kunna genomföras på ett enhetligt sätt i landet.

SKR anser att det är mycket angeläget att få till stånd ett nära samarbete som möjliggör att behöriga myndigheter med likartad verksamhet kan samordna sig på lämpligt sätt. Denna samverkan sker lämpligen för kommuners och regioners del genom SKR.

Med beaktande av den svenska förvaltningsstrukturen med kommuner och regioner som är beslutande myndighet för diverse tjänster och så kallade livshändelser lokalt kan det finnas anledning att överväga om det inte även finns behov av särskilda "klustersamarbeten" mellan kommuner och regioner samt statliga sektorsmyndigheter, så att införande av SDG-förordningen blir enhetlig.

SKR ser behov av att skyndsamt utreda hur en gemensam svensk portal med information avses i SDG-förordningen och ett antal gemensamma tjänster samt de där varje behörig myndighet skulle kunna bidra med sina delar, kan realiseras. En förutsättning för en sådan lösning är att kostnaden för förvaltningen av en sådan portal bärs av staten så att både behöriga myndigheter och även andra organ har ekonomiska möjligheter att delta.

SDG-förordningen påverkar hela det svenska digitaliseringsarbetet i offentlig verksamhet, den ställer krav på nationell samordning och medför även ekonomiska konsekvenser som inte är tillräckligt kartlagda för kommuner och regioners del, varför finansieringsprincip behöver återopas om ansvaret för genomförande riskerar att hamna på kommuner eller regioner.

SKR anser att om förslaget i utredningen trots allt genomförs behövs övergångsbestämmelser, att kommuner och regioner till den 1 juli 2024 ska kunna leva upp till kraven i SDG-förordningen bedöms orimligt.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson
Ordförande